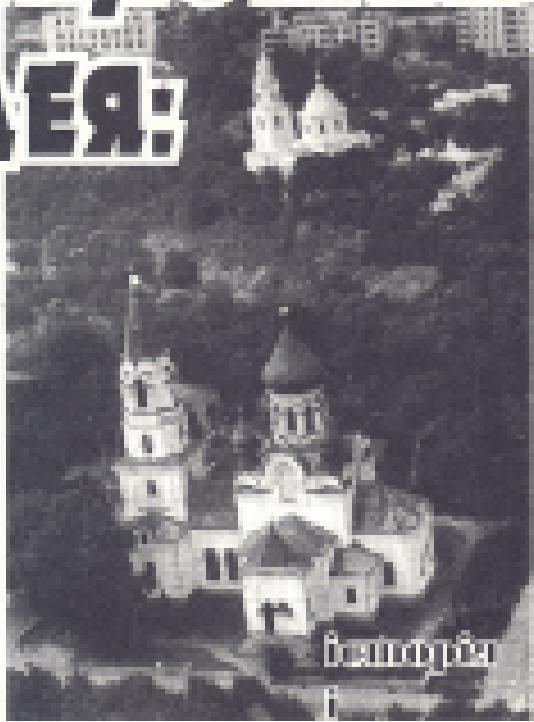

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ:

історія
i

сучасність

Історичний альбом
1000 років України

Л. С. Монастирецький
(м. Житомир)

Поезія О. Ольжича в контексті української літератури ХХ століття

Поетична творчість Олега Ольжича—це невіддільна частина нашої національної культури, багато старінок якої ще не прочитано. Як і його батько—визначний поет Олександр Олесь (Кандиба)—Олег Ольжич за рубежем був визнаним вченим і письменником, а на Батьківщині довгі роки носив тавро “українського буржуазного націоналіста”.

О. Ольжич—один з найпопулярніших поетів серед української еміграції, вихованець “празької поетичної школи”, духовними наставниками якої були О. Олесь, а потім С. Маланюк. За життя вийшло дві збірки поезій О. Ольжича “Рінь” (1935) і “Вежі” (1940). Посмертно—“Підзамча” (1946), “Цитаделя духа” (1991) і “Незнайомому вояку” (1994).

В поетичних творах О. Ольжича, як і в творах інших поетів “празької школи”, відбито трагізм доби, за словами О. Ольжича, “жорстокої як вовчиця”. Як на наш погляд, поезію О. Ольжича можна умовно поділити на кілька циклів:

- а) інтимна лірика (ліричні сповіді);
- б) історіософічні вірші, зумовлені його фахом археолога, вченого;
- в) вірш-декларації, плакати, зумовлені досвідом його політичної боротьби;
- г) сатиричні вірші.

Поезія О. Ольжича поставила Україну в контекст світової духовності. Його поетичний світ—це масштабність, порив вперед, героїчний дух. В закам'яніlostі (“Рінь”, Шякундала”) поєт, як вчений-археолог, бачить нестримний дух і нескінченість історії. Є серед поезій О. Ольжича лірична сповідь-вірш “Полісся”, сповнений синівською любов’ю до рідного краю, де він народився і зробив перші кроки:

*Тут земля тільки пестить, п'янить, вагітнє і родить,
Кожну гілочку млюстю налив охмелілій тетрюк.
А далеко-далеко проходять народи,
І стрічається бурею зброя у тисячах рук.*

У вірші поряд з ліричними настроями, викликаними спогадами про красу поліських борів, голубе небо, сон-зілля вчувається "збуджений порив вперед", а пам'ять про своє першодство є невичерпним джерелом духовності і боротьби його ліричних героїв, в ролі яких часто поет виступає сам.

В поезії О. Ольжича з новою силою зазвучали заповіти Т. Шевченка, І. Франка, Л. Українки про роль поета і його пророчого слова в піднесенні суспільної свідомості, духовності українського народу. В цьому й полягає її духовний зв'язок з поезією М. Зерова, Ю. Кленя, С. Маланюка, Т. Осьмачки, М. Хвильового, В. Чумака, П. Филиповича. Створюючи художнім словом геройчний тип людини, героя-оптиміста, героя-трагіка, поет вірів у їх незбагненну силу, високі потенціальні можливості в боротьбі за національне відродження і українську державність:

Захочеш — і будеш. В людині, — затям, —

Лежитъ невідгадана сила.

Зрослась небезпека з відважним життям,

Як з тілом смертельника крила.

Так визначив поет своє громадянське і естетичне кредо. Для нього чужою була філософія "зуб на зуб". Він не спокусився принести волю українському народові на німецьких багнетах, від яких сам загинув. Олег Ольжич був у центрі боротьби за самостійну українську державу, і очолював у цій боротьбі силами конструктивні, будівничі, виступаючи одночасно проти сил руйнівників.

Поезія О. Ольжича—вагомий набуток української літератури XX століття. Вона повертається до нас на крилах тужливої журавлиної пісні і сприймати її треба як голос з вічності, як духовний заповіт сучасній молоді.

О. Ольжич. Цитаделя духа. "Пряшів", 1991.

О. Ольжич. Незнаному воякові."К", 1994.

Л. Череватенко. Я камінь з Божої праці // Ольжич О. Незнаному воякові: 1994 -С 351 -424.

Ковалів Ю. Олег Ольжич // Дніпровська хвиля."К", 1993 -С 302-504.